

Täysistunto

Torstai 11.6.2015 klo 16.00—17.15

5. Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2014

Kertomus K 2/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.05 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme Eduskunnan kirjaston kertomusta vuodelta 2014. Kertomusvuoden alkua leimasi valmistautuminen kirjaston takaisinmuuttoon peruskorjattuihin tiloihin Aurorankadulle. Muuton vuoksi kirjasto oli asiakkailta suljettuna seitsemän viikkoa. Eduskunta-asiakkaiden aineistopyynnöt hoidettiin kuitenkin sulkuaikana normaalisti. Muutot päättyivät lopullisesti lokakuussa suunnitellussa aikataulussa.

Peruskorjauksen myötä kirjaston tilat saatiin esteettömiksi. Tutkijat saivat oman työtilan alakerrasta. Kirjasto panosti markkinointiin, ja sen myötä kirjasto sai uusia asiakkaita. Uudelleen avattuun kirjastoon järjestettiin kaikille avoimia esittelyjä. Kaikki eduskunnan yksiköt saivat kutsun tulla tutustumaan uusittuihin tiloihin. Opastettuihin esittelyihin osallistui lähes 1 000 henkilöä, ja ne toivat kirjastoon uusia asiakkaita erityisesti ryhmästä "muut". Tähän ryhmään kuuluu lähinnä kansalaisia, jotka eivät ole tutkijoita tai opiskelijoita.

Kirjaston asiakkaiden tiedonhankintatavat ovat kokeneet suuren muutoksen, koska verkosta on helposti saatavilla eri alojen aineistoja kattavasti. Eduskunnan kirjaston kävijämäärät ja palvelujen käyttömäärät ovat vähentyneet. Tämän vuoksi kirjaston hallitus päätti lyhentää kirjaston aukioloaikoja 9,5 tuntia viikossa. Lyhennykset kohdistettiin ilta-aikoihin, jolloin kirjaston kävijäotannan mukaan on vähiten kävijöitä. Lyhennykset helpottivat kirjaston henkilöresurssien kohdentamista tietoasiantuntijoiden sisällölliseen työhön päivystysten sijasta.

Erityisesti verkkopalvelujen ja arkiston henkilökuntaa osallistui eduskunnan asioiden käsittelyjärjestelmän kehittämistyöhön yhteistyössä talon muiden yksiköiden kanssa. Veteraanikansanedustajien muistitietoarkiston haastattelujen tekeminen kilpailutettiin ja arkistoa kartutettiin 13 uudella haastattelulla.

Arvoisa rouva puhemies! Kirjastokenttä Suomessa elää muiden alojen tavoin jatkuvasa muutoksessa. Kirjastojen määrä on viime vuosikymmeninä vähentynyt muun muassa kuntaliitosten vuoksi. Lainaoslutut ja kirjastokäynnit ovat vähenemässä. Digitalisaatio on muuttamassa käyttäytymistämme ajasta ja paikasta riippumattomaksi. Kilpailevat ajankäyttömuodot lisääntyvät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 19/2015 vp

Hallitusohjelman mukaan tarkoituksena on säätää laki — ja nyt suora sitaatti — “jonka puitteissa kunnat voivat harkintansa mukaan päättää, millä tavalla ne järjestävät laissa lueteltujen lakien mukaisia palveluja”. Tämä kirjaus koskee myös kirjastolakia. Nykyisen kirjastolain mukaan kunta voi järjestää kirjastopalvelut itse yhdessä muiden kuntien kanssa tai muulla tavoin. Hallitusohjelman kirjauksen merkitys tarkentuu lähitulevaisuudessa.

Helsingin keskustakirjaston rakentaminen ja avaaminen vuonna 2018 lisää varmasti yleistä mielenkiintoa kirjastoja kohtaan. Tämä saattaa tarjota mahdollisuuksia myös eduskuntakirjastolle esimerkiksi markkinoinnilliseen lisänäkymiseen ja muuhun yhteistyöhön.

Kiitän kirjaston henkilökuntaa hyvin tehdystä työstä, joka palvelee laajasti suomalaista yhteiskuntaa, demokratiaa, vapaata tiedonsaantia ja sananvapautta.

17.09 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kiuru antoi erinomaisen selvityksen kirjaston kertomuksesta vuodelta 2014. On hyvä, että meille on nyt myös peruskorjattu tänne käyttöä varten uudet tilat, ja se, että meitäkin kannustetaan niin tiedonhankintaan kuin itseopiskeluun, mahdollisuuteen sivistää itseämme ja kehittyä tässä työssä, on äärimmäisen tärkeä asia.

Rouva puhemies! Kaiken kaikkiaan kannan kirjastopalveluiden säilymisestä Suomessa osana lähipalveluja kyllä erittäin suurta huolta tässä kokonaisuudessa. Usein noilla pienillä paikkakunnilla kirjastopalvelut ovat ehkäpä jopa niitä ainoita julkisia palveluita, missä nuoriso voi kokoontua, keskustella, sivistää itseään niin ikään. Pidän kyllä välttämättömänä sitä, että kun lähipalveluista säädettävää lainsäädäntöä täällä me eduskunnassa kehitämme ja säädämme, niin kirjastopalvelut ja kulttuuripalvelut kaikilta osin tulevat olemaan siellä myös prioriteettilistan kärjessä.

Kaiken kaikkiaan tätä kirjaston kertomusta vuodelta 2014 pidän hyvänä ja kaiken kaikkiaan kannustan myös uusia edustajia käyttämään meidän upean kirjastomme palveluita.

17.11 Antti Kurvinen kesk: Rouva puhemies! Käsittelyssä on Eduskunnan kirjaston vuosikertomus viime vuodelta, ja siinä erittäin hyvin on käyty läpi tämä remonttiprosessi ja se, miten on tähän tilanteeseen tultu.

Se asia, mihinkä haluaisin kiinnittää huomiota nyt, kun tämä vuosikertomus lähtee valiokuntakierrokselle ja tulee hyväksyttäväksi: Toivoisin, että jatkossakin otettaisiin Eduskunnan kirjaston kehittämisessä huomioon myös eduskunnan ulkopuoliset asiakasryhmät. Eduskunnan kirjasto on erittäin tärkeä monelle opiskelijalle. Itselläni on tästä aivan oma-kohtaista kokemusta, nimittäin tuossa pari vuotta sitten Eduskunnan kirjasto auttoi kyllä paljon minua saamaan oman maisterintutkielmani valmiiksi, ja muutenkin pidän erittäin tärkeänä sitä, että tiukoissakin talousoloissa yhteiskuntatieteelliseen ja oikeustieteelliseen tutkimukseenkin satsataan, myös ihmistieteet ovat tärkeitä.

Arvon puhemies! Toivon, että tämä huomioidaan tämän vuosikertomuksen jatkokäsittelyssä.

17.12 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tämä esillä oleva kirjaston kertomus on hyvä esimerkki siitä, mitä on toiminta remontin keskellä, mitä on toiminta muutostilassa ja muutoksessa. Tiedon käsittely ja saavutettavuus muuttuvat tällä hetkellä todella valtavaa vauhtia. Siitä tämä remontti on hyvä esimerkki, että muutosta tapahtuu koko ajan. Nyt sitten meillä on todella haaste se, miten me kirjaston toimintaa voimme kehittää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 19/2015 vp

jatkoissa edelleen erittäin paljon, jotta uudenlainen tiedon käsittely, uudenlainen tiedon saatavuus olisivat koko ajan paremmin kansalaisten käytettävissä.

Tämän kirjaston toiminta on toivottavasti esimerkki myös muille kirjastoille siitä, miten asioita voidaan kehittää eteenpäin. Tämä meidän Eduskunnan kirjasto on todellakin eduskunnan ja Suomen lainsäädännön tunnettavuudelle erittäin tärkeä asia, se on hyvin merkittävä. Toivottavasti voimme myöskin tulevalla vaalikaudella ja tänä vuonnakin jo kehittää asiaa eteenpäin.

17.13 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edustaja Pauli Kiurua erinomaisesta puheenvuorosta Eduskunnan kirjaston kertomusta käsiteltäessä. Edustaja Kiurun puheenvuorossa oli oikeastaan kaikki ne ydinasiat nostettu hyvin esille. On hienoa, että eduskunnalla on nyt toimitilojensa puolesta aivan loistava kirjasto, joka varmasti kuuluu maan parhaimmiston. Ja nyt, kuten kuulimme, tähän Helsingin keskustaan nousee sitten uusi keskuskirjasto, joka täydentää tätä kirjastoketjua.

Mutta tässä yhteydessä on, arvoisa rouva puhemies, pakko nostaa esille myös se, että on pidettävä huoli — se on erittäin tärkeä osa kansansivistystyötä — että kaikkialla maassa on toimiva kirjastoverkosto. Kirjasto palvelee toki perinteisenä kirjastona edelleen, mutta pitää muistaa, että se on monelle kokoontumispaikka. Ja se on monelle, monelle suomalaiselle tänä päivänä myös lehtienlukupaikka, koska lehtien tilaukset ovat kuitenkin aika arvokkaita ja monen henkilön taloudellinen tilanne ei anna mahdollisuutta tilata kaikkia niitä lehtiä, joita haluaisi, mutta kirjastoverkosto tässä maassa tarjoaa siihen oivan mahdollisuuden. Eduskunnan on hyvä pitää tämä mielessä, että pidämme kuntataloudet kunnossa ja kirjastoverkon koko maahan ulottuvana, koska se on osa suomalaista sivistystyötä ja se kuuluu suomalaiseen kulttuuriin.

17.14 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ihan samalla tavalla kuin edustajat Savola, Maijala ja Hoskonen kiinnitän huomiota näihin maaseudun kirjastopalveluihin. Kirjastoilla on merkittävä ennalta ehkäisevä vaikutus, kun katsotaan sitä, että saataisiin noita meidän sosiaali- ja terveyskuluja laskettua tässä tasavallassa. Tähän liittyen pidänkin tärkeänä, että jatkoissa Eduskunnan kirjaston kehittämisessä me pidämme huolta siitä, että myös maakunnissa kaukolainapalvelut toimivat, maakuntien, maaseudun kirjastot voivat kaukolainata täältä Helsingistä niitä harvinaisempia teoksia vaikkapa sitten, kun tehdään tutkimusta tai opintoihin liittyviä kirjoitelmia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.